אגף א' שפות
הפיקוח על הוראת העברית
בעל יסודי בחינוך הערבי

כ"ד תמוז, תשפ"ו
9 ביולי 2026

לכבוד

מנהלי בתי הספר, מדריכים, רכזי מקצוע ומורים לעברית

שלום רב,

חוזר מפמ"ר – עברית לערבים בעל יסודי לשנה"ל תשפ"ז

תוכן החוזר

דבר המפמ"ר ד"ר האני מוסא.....2

דגשים של משרד החינוך ושל המזכירות הפדגוגית.....3

1. תוכנית אסטרטגית לקידום השפה העברית במשרד החינוך.....3
2. דרישות מערכתיות מול המלצות פדגוגיות (תשפ"ז).....3
3. הנחיות ניהול, למידה והערכה.....4

חידושים במקצוע.....5

1. מה חדש השנה? שינויים ומבנה היבחנות.....5
2. מבחני הערכה ומיפוי ארציים המתוכננים לשנה זו:.....6
3. מדדי הצלחה.....6

נספח – משאבים, קישורים ועדכונים מינהליים.....7

https://mazhap.education.gov.il רחוב דבורה הנביאה 2, ירושלים, 91911

דבר המפמ"ר ד"ר האני מוסא

מנהלות ומנהלים, רכזות ורכזי מקצוע, מורות ומורי העברית,

חזון

שנת הלימודים תשפ"ז עומדת בסימן המשך קידום הוראת השפה העברית בחינוך הערבי. אנו מחויבים להעמקת השליטה בעברית כשפה שנייה, לחיזוק יכולות התקשורת ולהרחבת ההזדמנויות האקדמיות והתעסוקתיות של תלמידינו.

יעדים מרכזיים לשנת הלימודים

העשייה הפדגוגית תתמקד השנה בשלושה יעדי ליבה:

1. **הוראה מבוססת מדד CEFR:** הטמעת עקרונות המדד באמצעות שימוש בהצהרות 'מסוגל לבצע' (Can-Do Statements) לצורך תכנון ההוראה, הלמידה וההערכה.
2. **קידום העברית הדבורה:** הרחבת ההוראה החזיתית באמצעות למידה פעילה, כדי להגדיל את נפח השיח בכיתה.
3. **גיוון בשיטות ההוראה:** שימוש מושכל באמצעי הוראה מקוונים ועדכניים להתאמת הלמידה לצורכי התלמיד.

חידושי השנה

במועד חורף תשפ"ז יופעלו לראשונה שאלונים חדשים (14371 ו־14386), שיכללו פרקי ספרות ופזמונים. חידושים אלו מבטאים את הרחבת תחומי הדעת הנבחנים ואת השאיפה לחבר את התלמידים לעברית חיה ורלוונטית.

תודה וברכה

אני מודה לכל העוסקים במלאכה – מנהלים, רכזים, מורים, מדריכים ושותפים מקצועיים – על מחויבותכם המתמשכת. בעבודה משותפת ומקצועית נמשיך להרחיב את מעגלי ההצלחה של תלמידינו.

אני מאחל לכולנו שנת לימודים פורייה, שקטה ושלווה.

בברכה,

ד"ר האני מוסא

דגשים של משרד החינוך ושל המזכירות הפדגוגית

1. תוכנית אסטרטגית לקידום השפה העברית במשרד החינוך

תוכניות אסטרטגיות לקידום השפה: משרד החינוך מקדם תוכנית אסטרטגית מקיפה הכוללת כמה מענים מרכזיים:

תוכנית עברית תעסוקתית: לימוד עברית בהכוונה תעסוקתית לפיתוח מיומנויות שיח ומשלב לשוני בעולם העבודה. קורס דיגיטלי בנושא יפורסם לקראת פתיחת שנת הלימודים.

תוכנית עבודה מותאמת לשפה דבורה (דוקאטי, כיתות ט'–י"ב): הקצאת שעה תוספתית לתלמידי החטיבה העליונה ליישום ממוקד של פעילויות דיבור (בחודשים פברואר–יוני תשפ"ז). ביצוע התוכנית ילווה במערך הערכה ייעודי.

תוכניות מערכתיות תומכות (אולפנים): מתן שעות תוספת בתחום העברית הדבורה, המועברות על ידי מורים ששפת אמם עברית. תוכנית "שפה משותפת" תופעל בחטיבות הביניים, ותוכנית "עבריתנא" תופעל בחטיבות העליונות.

2. דרישות מערכתיות מול המלצות פדגוגיות (תשפ"ז)

רובד הדרישה	פירוט המשימות והיוזמות
חובה (ליבה פדגוגית)	• **יש לשלב** את תרגול השפה הדבורה ב־30% מזמן השיעור לפחות. • **יש ליישם** יחידות הוראה מקוונות המבוססות על מטלות ביצוע מכוונות פעולה. • **יש לבצע** הערכה חלופית מבוססת פעולה.
מומלץ (העשרה ופיתוח)	• שילוב קורסים דיגיטליים וכן יחידות הוראה ככלי עזר ללמידה עצמאית. • השתתפות בקהילות מורים ומנחים לצורך שיתוף ידע. • שימוש מושכל ביישומונים, בסביבות משחוק ובבינה מלאכותית יוצרת.
רשות (העמקה והעשרה)	• שילוב הסכתים (פודקאסטים) בהוראה השוטפת. • הפעלת תוכניות אקדמיזציה בבתי הספר. • השתתפות במעגלי חוסן וקידום למידה חברתית־רגשית (SEL) דרך הוראת השפה.

3. הנחיות ניהול, למידה והערכה

למידה בחירום: יש להמשיך את המוכנות ללמידה המשלבת מפגשים פנים אל פנים ולמידה מרחוק, תוך הישענות על מאגרי השיעורים המצולמים והקורסים הדיגיטליים.

הערכת עבודות גמר: החל משנת תשפ״ו (בפועל יחול על המציגים מתשפ״ז) קיימת חובת הצגה בעל־פה המהווה 20% מהציון החיצוני (הנחיה זו תקפה לכל תחומי הדעת למעט אומנויות).

חוקי מענה ומיקוד בבחינות הבגרות: נבחני מועדי חורף וקיץ תשפ״ז ייבחנו על פי חוקי המענה והמיקוד שנקבעו בספטמבר 2025 (למעט בשאלונים החדשים 14371 ו־14386). החל משנת תשפ״ח ואילך, הבחינות יתקיימו ללא מיקוד וללא הקלות בחוקי המענה.

תל״פ (תכנון לימודים פדגוגי): חלה חובה על כל מורה להזין באופן שוטף את נושאי הלימוד במערכת הניהול הפדגוגי הבית־ספרית) משו״ב או Smart School) לשם מעקב ובקרה.

גפ״ן – מארזי קריאה: מוצעים מארזים המותאמים לשכבות הגיל לעידוד קריאה ושיח דיאלוגי, הניתנים לרכישה באמצעות קטלוג גפ״ן.

חידושים במקצוע

1. מה חדש השנה? שינויים ומבנה היבחנות

נושא	מה חדש השנה	מה השתנה לעומת תשפ״ו	ממתי נכנס לתוקף
בגרות 3 יח״ל	**שאלון 14371 (50%):** כולל הבנה, ידע בלשון, הבעה בכתב **וספרות**. **שאלון 14386 (20%):** שפה דבורה, כולל פרק **פזמונים**. **שאלון 14383 (30%):** הערכה חלופית.	הוספו פרקי ספרות ופזמונים למבנה הבחינה, שנועדו לגוון את תחומי הדעת.	חורף וקיץ תשפ״ז
בגרות 2 יח״ל (הגבר)	**שאלון 14286 (35%):** עברית דבורה. **שאלון 14271 (35%):** הבנה, ידע בלשון והבעה. **שאלון 14283 (30%):** עבודת חקר כהערכה חלופית.	פוצל מבחן עיוני יחיד (70%) לשני שאלונים נפרדים המשלבים חלק דבור וחלק עיוני.	קיץ תשפ״ו / חורף תשפ״ז
חלופות הערכה 30%	המרת הציון הבית־ספרי בקורס דיגיטלי מובנה (ל־3 ול־2 יח״ל) או בעבודה מבוססת ״ילקוט דיגיטלי״.	בתי ספר שלא יוכלו ליישם זאת עקב קשיי תשתית **יחויבו באישור מפמ״ר** להמשך ההערכה הקיימת.	תשפ״ז
ספרי לימוד	אכיפת הלימה מלאה של ספרי הלימוד לתוכנית החדשה (CEFR).	ספר לימוד שאינו עומד בהלימה לתוכנית יוסר אוטומטית מרשימת הספרים המאושרים.	מתשפ״ז
סמסטר אקדמי בתיכון	פתיחת מסלול להמרת רכיב ההיבחנות החיצונית בהגבר (70%) בקורס אקדמי בשיתוף האוניברסיטה הפתוחה.	שיטת הערכה חדשה המיועדת לקבוצות לימוד שייקבעו על בסיס מבחני מיון וסיווג.	תשפ״ו / תשפ״ז
בגרות מתוקשבת עתירת אמצעים	מהלך הרחבה והפעלה של בחינות מתוקשבות במסגרת ״החממה הפדגוגית״.	תוכנית המופעלת על ידי המזכירות הפדגוגית לשדרוג הלמידה והתאמתה למאה ה־21.	הדרגתי

2. מבחני הערכה ומיפוי ארציים המתוכננים לשנה זו

מבדק כיתה ז׳: מבדק דיגיטלי שיועמד לרשות המורים בתחילת השנה למיפוי השליטה ולזיהוי פערים.

מבחן תנופה (ט׳): יתקיים ב־28 בינואר 2026, ויופעל כמדגם בשליש מבתי הספר באחריות ראמ״ה.

3. מדדי הצלחה

בסוף שנת הלימודים תשפ״ז ייבחנו יעדי החוזר על פי הכלים המדידים הבאים:

- **היקף השימוש בעברית דבורה:** עמידה ביעד המחייב של הקדשת 30% מזמן השיעור לפחות לשפה הדבורה, שתיבדק באמצעות דיווחי המורים במערכת הניהול הפדגוגי (תל״פ).
- **שיפור ברמות התקן CEFR**: עלייה בשיעור בוגרי התיכון המגיעים לרמות תפקוד ושליטה של B1/B2 ומעלה. היעד יימדד ויאומת באמצעות מבדקים מבוססי הצהרות יכולת Can-Do.
- **שילוב יחידות מתוקשבות:** בדיקת יישום בפועל של שתי יחידות הוראה מתוקשבות לפחות, המבוססות על מטלות ביצוע לכל מורה, שתיבחן באמצעות נתוני הגישה למערכות המקוונות.
- **פיתוח מקצועי:** עלייה בשיעור צוותי ההוראה הנוטלים חלק בתוכניות לניידות פדגוגית ובלמידה מבוססת קורסים דיגיטליים, שתימדד באמצעות מעקב אחר רישומי ההשתלמויות.

בברכת שנת לימודים מוצלחת ורבת אתגרים, שנה טובה ופורייה!

ד"ר האני מוסא

מפמ"ר על הוראת העברית בעל יסודי
בחינוך הערבי

<u>העתקים</u>:

- ✓ **ד״ר טלי יניב**, יו״ר המזכירות הפדגוגית
- ✓ **מר יובל אוליבסטון**, סגן יו״ר המזכירות הפדגוגית
- ✓ **ד״ר ציונה לוי**, מנהלת אגף א׳ שפות
- ✓ **גב׳ שירין נאטור חאפי**, מנהלת אגף בכיר לחינוך בחברה הערבית
- ✓ **מר דוד גל**, מנהל אגף בכיר בחינות
- ✓ **ד״ר ליסה אמדור** , יו״ר ועדת המקצוע

נספח – משאבים, קישורים ועדכונים מינהליים

פירוט מלא של כלל הקישורים נמצא בפורטל משרד החינוך המקוון. להלן רשימת המשאבים התומכים לשנה זו:

1. אתרים ותשתיות ידע

- אתר "יאצטבא" החדש: יושק ב־15 בספטמבר 2026 (האתר במתכונתו הישנה ייסגר). האתר החדש יכלול אזור אישי מאובטח בסיסמה לכל מורה לניהול חומרי ההוראה.
- פורטל משרד החינוך: ימשיך לפעול במקביל כפלטפורמה המרכזית לפרסומים מקצועיים.
- מאגר הלמידה מרחוק, מאגר השיעורים המצולמים (VOD) ועלון הפדגוגיה הדיגיטלית.

2. עזרי הוראה והערכה

- תוכנית עבודה מותאמת ("דוקאטי").
- רשימת הנושאים המעודכנת לבחינה בעל־פה (שאלון 14386) דרך מערכת iTest למועדי חורף וקיץ תשפ"ז.
- טופס דרישות סף טכנולוגיות לבחינות בגרות מתוקשבות.
- מידע מורחב על מבדק כיתה ז' ועל מבחן תנופה לכיתות ט'.
- רשימת קורסים דיגיטליים ממירי הערכה חלופית 30%, וגישה לילקוט הדיגיטלי (אחראי הדרכה: מר מואפק יוספין).

3. מנהל וצוות מקצועי

- רשימת **ספרי הלימוד** המאושרים ומחוון ספרי לימוד לדוברי ערבית (CEFR).
- **ועדת המקצוע**: הוועדה מונה 15 חברים מתחומי האקדמיה והחינוך, המייעצים למזכירות הפדגוגית (ישיבת סיכום שנת תשפ"ו תתקיים ב־2 ביולי 2026).
- **צוות ההדרכה**: רשימות מדריכי החינוך העל־יסודי עודכנו לשנת תשפ"ז.